

Sygn. akt III AUa 756/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SSA Bogdan Świerk
Sędziowie:	SA Marcjanna Górską SA Elżbieta Czaja (spr.)
Protokolant: st. prot. sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2013 r. w Lublinie

sprawy C. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o ustalenie prawa do renty

na skutek apelacji wnioskodawczyni C. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu

z dnia 4 czerwca 2013 r. sygn. akt IV U 783/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 756/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 marca 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił C. M. dalszego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ponieważ komisja lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 13 lutego 2012r. ustaliła, że wnioskodawczyni nie jest niezdolna do pracy. Jednocześnie organ rentowy wstrzymał wnioskodawczyni dalszą wypłatę renty od najbliższego terminu płatności, tj. od 1 marca 2012 r.

C. M. złożyła odwołanie, w którym zaskarżała decyzję w całości, nie zgadzała się z jej treścią, podnosiła, że decyzja jest krzywdząca, bowiem stan jej zdrowia będący następstwem powstania otworu i odklejenia siatkówki w oku prawym oraz zmiany predysponujące do odklejenia siatkówki w oku lewym wraz z ograniczeniem pola widzenia w obu oczach powoduje znaczne ograniczenia w możliwości wykonywania pracy zawodowej, jak i w życiu codziennym.

Wyrokiem z dnia 4 czerwca 2013 roku Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia :

C. M., ur. (...), z zawodu sprzedawca, pracowała jako bufetowa w Restauracji w H., a od 1 lipca 1995 r. jako pracownik produkcji i brygadzysta w Zakładzie (...) spółce jawnej w H.. Od dnia 14 września 2006 r. wnioskodawczyni przysługiwało prawo do renty okresowej z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Wnioskiem z dnia 25 sierpnia 2011 r. C. M. zwróciła się do (...) Oddział w B. o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres.

Orzeczeniem z dnia 6 września 2011r. lekarz orzecznik ZUS uznał, że wnioskodawczyni jest nadal częściowo niezdolna do pracy do dnia 30 września 2013 r. Orzeczenie to stanowiło podstawę do wydania decyzji z dnia 23 września 2011 r., którą organ rentowy ustalił wnioskodawczyni prawo do renty na dalszy okres do dnia 30 września 2013 r. Pismem z dnia 30 stycznia 2012 r. Naczelny Lekarz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przekazał, w trybie art. 14 ust.5 pkt. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, sprawę wnioskodawczyni C. M. do ponownego rozpatrzenia przez komisję Lekarską Zakładu.

Komisja Lekarska ZUS po przeprowadzeniu, w dniu 13 lutego 2012 r., bezpośredniego badania wnioskodawczyni i analizie dokumentacji medycznej uznała, że wnioskodawczyni nie jest niezdolna do pracy.

W oparciu o powyższe orzeczenie, zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił C. M. prawa do renty.

W opinii z dnia 2 lipca 2012 r. biegli lekarze sądowi : okulista, neurolog i specjalista medycyny pracy rozpoznali u C. M.: przebyty zabieg operacyjny otworu siatkówki oka prawego (2005 r.), przebytą plastykę spojówki gałkowej oka prawego (2005 r.), stan po krwawieniu do komory ciała szklстого oka prawego (2005 r.), nadwzroczność i starczowzroczność obu oczu, chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa z przewlekłym zespołem bólowym bez objawów korzeniowych i ubytkowych oraz napięciowy ból głowy i uznali, że wnioskodawczyni jest zdolna do pracy. W uzasadnieniu opinii biegli stwierdzili, że podzielają stanowisko komisji lekarskiej ZUS z dnia 13 lutego 2012 r., że stan zdrowia wnioskodawczyni nie spowodował niezdolności do pracy. Biegli wskazali, że przebyte leczenie operacyjne oka prawego przyniosło korzystny efekt. W ocenie okulistycznej u opiniowanej przeciwwskazane jest wykonywanie ciężkich prac fizycznych, wnioskodawczyni pozostaje jednak zdolna do zatrudnienia na stanowiskach pracy związanych z lekkim wysiłkiem fizycznym. Brak jest przeciwwskazań do pracy zgodnej z posiadanymi przez wnioskodawczynię kwalifikacjami zawodowymi i na większości z dotychczas zajmowanych stanowisk pracy. Biegli stwierdzili, że jak wynika z dokumentacji medycznej akt ZUS, stan narządu wzroku opiniowanej był podstawą do wieloletniego orzekania o istnieniu częściowej niezdolności do pracy. Wynik obecnego badania okulistycznego pozostaje w pełni zgodny z wynikiem badania przez konsultanta ZUS - dr G. C. w dniu 18 stycznia 2012 r. Oba badania okulistyczne świadczą o braku u wnioskodawczyni niezdolności do pracy na długo przed orzeczeniem ZUS z dnia 13 lutego 2012 r. Biegli wyjaśnili, że jak wynika z wywiadu, wnioskodawczyni, z powodu dolegliwości bólowych kręgosłupa i kończyn, jest leczona od wielu lat w poradni ortopedycznej. Natomiast nie leczy się neurologicznie i dotychczas nie było konieczności hospitalizacji neurologicznej. Dokumentacja radiologiczna kręgosłupa potwierdza obecność niewielkich i stosownych do wieku zmian zwyrodnieniowych. Przeprowadzone przez biegłych badanie neurologiczne, podobnie jak badanie komisji lekarskiej ZUS, nie ujawniło u opiniowanej obecności objawów korzeniowych i ubytkowych oraz istotnego upośledzenia funkcji narządu ruchu. W ocenie biegłych zgłaszane dolegliwości bólowe wymagają jedynie okresowego leczenia podczas zaostrzeń i okresowej rehabilitacji, nie spowodują przeciwwskazań do podjęcia zatrudnienia zgodnego z posiadanymi kwalifikacjami zawodowymi. Zgłaszane bóle głowy poddają się terapii i nie czynią niezdolności do pracy. Biegli stwierdzili, że zgodnie uznają opiniowaną za osobę chorą i wymagającą dalszego leczenia, jednak stopień zaawansowania chorób pozwala na podjęcie zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy i zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami zawodowymi.

Wnioskodawczyni nie zgadzała się z opinią i podnosiła, że została ona wydana pobieżnie, nie była poprzedzona stosownymi i koniecznymi badaniami lekarskimi, a jej konkluzje są wynikiem wybiórczej analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. W ocenie wnioskodawczyni biegli niezasadnie i bezpodstawnie uznali, że nie jest niezdolna do pracy, co pozostaje w sprzeczności ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, a w szczególności z treścią badania z dnia 18 stycznia 2012 r. przeprowadzonego przez konsultanta ZUS dr G. C..

Wnioskodawczyni podniosła, że jej kwalifikacje zawodowe oraz dotychczasowy przebieg zatrudnienia jednoznacznie wskazują, że zatrudnienie wiązało się z dużym wysiłkiem fizycznym, którego pokonanie prowadziłyby do pogorszenia stanu zdrowia.

Po złożeniu przez wnioskodawczynię dodatkowej dokumentacji medycznej z przebiegu leczenia Sąd dopuścił dowód z opinii uzupełniającej biegłych neurologa, okulisty i specjalisty medycyny pracy, zlecając biegłym ponowną ocenę dokumentacji medycznej, w tym dokumentacji dotyczącej leczenia okulistycznego złożonej przez wnioskodawczynię i wypowiedzenia się co do zarzutów zgłoszonych przez wnioskodawczynię.

W opinii uzupełniającej z dnia 7 stycznia 2013 r. biegły okulista podtrzymał swoją opinię z dnia 2 lipca 2012 r. Stan zdrowia wnioskodawczyni od dnia 5 maja 2005 r. do dnia badania sądowno-lekarskiego tj. 2 lipca 2012 r., w ocenie okulistycznej, pozostaje na tym samym niezmiennym poziomie. Zmiany w narządzie wzroku ujęte w rozpoznaniu w opinii nie odbiegają od zmian określonych przez lekarza prowadzącego. Powyższe zmiany narządu wzroku nie są przyczyną niezdolności do pracy. W ocenie okulistycznej, opiniowana jest zdolna do podjęcia zatrudnienia na stanowisku sprzedawcy lub pracownika produkcji z profilaktycznym przeciwwskazaniem do świadczenia pracy na stanowiskach wymagających dźwigania ciężarów, co stanowi jedynie próbę zapobieżenia ewentualnemu odwarstwieniu siatkówki, a w praktyce może do tego dojść nawet bez dźwigania. Biegły okulista stwierdził, że nie potrafi wyjaśnić na jakiej podstawie wnioskodawczyni została wcześniej uznana za niezdolną do pracy przez lekarza ZUS. Biegli neurolog i specjalista medycyny pracy oświadczyli, że w pełni podtrzymują opinię z dnia 2 lipca 2012 r., a dodatkowa dokumentacja medyczna oraz pismo procesowe nie wnoszą do sprawy nowych danych, które pozwalałyby na jej zmianę. W konkluzji biegli stwierdzili, że zgodnie podtrzymują opinię z dnia 2 lipca 2012 r.

Sąd podzielił w całości opinię biegłych okulisty, neurologa i specjalisty medycyny pracy z dnia 2 lipca 2012 r. wraz z jej uzupełnieniem z dnia 7 stycznia 2013 r., gdyż została sporządzona przez lekarzy specjalistów z zakresu schorzeń na jakie leczy się wnioskodawczyni i zgodnie z wnioskiem wnioskodawczyni. Biegli w sposób jednoznaczny i kategoriyczny stwierdzili, że obecny stopień nasilenia oraz zaawansowania, rozpoznanych u wnioskodawczyni schorzeń nie czyni jej niezdolną do pracy zgodnej z kwalifikacjami. Sporządzone w sprawie opinie są opiniami szczegółowymi, odnoszącymi się do wszystkich aspektów stanu zdrowia wnioskodawczyni. Wnioskodawczyni skorzystała z możliwości ustosunkowania się do treści opinii, a jej zastrzeżenia były przedmiotem opinii uzupełniającej. Sposób umotywowania opinii, stanowczość wyrażonych w nich wniosków, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy, w ocenie Sądu Okręgowego, uzasadniają przyjęcie opinii za miarodajny dowód w sprawie. Sąd zauważył, że wnioskodawczyni po otrzymaniu opinii uzupełniającej nie zgłaszała już żadnych wniosków dowodowych.

Sąd stwierdził, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. jedn. z 2009 r. Dz. U. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki: jest niezdolny do pracy, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy (art. 58 cytowanej ustawy), a niezdolność do pracy powstała w zatrudnieniu lub nie później niż w ciągu 18 miesięcy od jego ustania.

Stosownie do przepisu art. 12 ust. 1 cytowanej ustawy niezdolną do pracy, w rozumieniu ustawy, jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy (art. 12 ust. 2) natomiast częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (art. 12 ust. 3).

Zgodnie z przepisem art. 107 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. jedn. z 2009 r., Dz. U. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie.

W przedmiotowym stanie faktycznym bezsporne było, że wnioskodawczyni C. M. przysługiwało prawo do renty okresowej od dnia 14 września 2006 r. Decyzją z dnia 23 września 2011 r. organ rentowy ustalił wnioskodawczyni prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 1 października 2011 r. do 30 września 2013 r. Pismem z dnia 30 stycznia 2012 r. Naczelny Lekarz ZUS przekazał, w trybie art. 14 ust.5 pkt.3 ustawy emerytalnej, sprawę wnioskodawczyni C. M. do ponownego rozpoznania przez komisję lekarską Zakładu.

Zgodnie z przepisem art. 14 ust. 4 i ust. 5 pkt. 3 cytowanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Prezes Zakładu sprawuje nadzór nad wykonywaniem orzecznictwa o niezdolności do pracy, który obejmuje prawo przekazania sprawy do rozpatrzenia przez komisję lekarską, jeżeli w wyniku kontroli zostanie stwierdzony brak zgodności orzeczenia lekarza orzecznika lub komisji lekarskiej ze stanem faktycznym lub zasadami orzecznictwa o niezdolności do pracy.

Komisja lekarska ZUS, po analizie dokumentacji medycznej, orzeczeniem z dnia 13 lutego 2012 r. ustaliła, że wnioskodawczyni nie jest obecnie niezdolna do pracy i dlatego organ rentowy odmówił wnioskodawczyni prawa do renty i wstrzymał dalszą wypłatę od dnia 1 marca 2012 r..

W świetle opinii biegłych sądowych C. M. jest zdolna do pracy zgodnej z kwalifikacjami.

Sąd uznał opinię za wystarczającą do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, albowiem oparto ją na kompleksowej dokumentacji medycznej, na wynikach badań dostarczonych przez wnioskodawczynię, a także na wynikach badań przeprowadzonych przez biegłych. W świetle tej dokumentacji, biegli bez jakichkolwiek wątpliwości przyjęli, że w obecnym stanie zdrowia C. M. nie jest osobą chociażby częściowo niezdolną do pracy. Z tych względów Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku wniosła C. M. zarzucając, że wyrok został oparty głównie na opinii biegłych sądowych wydanej pobieżnie, nie poprzedzonej stosownymi specjalistycznymi badaniami lekarskimi, oraz sprzecznej z opinią lekarza konsultanta z 18 stycznia 2012 roku - G. C. .

Skarżąca wnosila o zmianę lub uchylenie wyroku w całości. Wnosiła też o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego lekarza okulisty na okoliczność czy aktualny stan jej zdrowia stwierdzony uprzednio wielokrotnymi orzeczeniami ZUS stwierdzającymi istnienie częściowej niezdolności do pracy poprawił się i czy uzasadnione jest zakwalifikowanie jej jako osoby całkowicie zdolnej do pracy biorąc pod uwagę wiek oraz przerwę w wykonywaniu pracy zarobkowej.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne i aprobuje argumentację prawną przedstawioną w motywach zaskarżonego orzeczenia.

Przepis art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) definiuje pojęcie niezdolności do pracy. Ustalenia o braku niezdolności do pracy Sąd Okręgowy dokonał zgodnie z wymogami określonymi w art. 13 ust. 1 tej ustawy, nakazującym uwzględnienie przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy: 1) stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, 2) możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne. Z treści opinii biegłych podzielonych przez Sąd wynika, że wskazane cyt. przepisami kryteria zostały uwzględnione.

Odnosząc się do zarzutu kwestionującego poprawność sądowej oceny dowodów, podnieść należy, że w sprawie, której przedmiotem jest prawo do renty z ubezpieczenia społecznego, warunkująca powstanie tego prawa ocena niezdolności

do pracy w zakresie wymagającym wiadomości specjalnych musi znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłych posiadających odpowiednią wiedzę medyczną adekwatną do rodzaju schorzeń ubezpieczonego. W rozpoznawanej sprawie Sąd Okręgowy w celu ustalenia, czy występujące u wnioskodawczynie schorzenia czynią ją nadal niezdolną do pracy, przeprowadził dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych o specjalnościach adekwatnych do jej chorób, w tym także lekarza specjalisty z zakresu medycyny pracy.

Biegli jednoznacznie stwierdzili, że wnioskodawczynie jest zdolna do pracy. Biegli wskazali, że przebyte leczenie operacyjne oka prawego przyniosło korzystny efekt. W ocenie okulistycznej u opiniowanej przeciwwskazane jest wykonywanie ciężkich prac fizycznych, wnioskodawczynie pozostaje jednak zdolna do zatrudnienia na stanowiskach pracy związanych z lekkim wysiłkiem fizycznym. Brak jest przeciwwskazań do pracy zgodnej z posiadanymi przez wnioskodawczynię kwalifikacjami zawodowymi i na większości z dotychczas zajmowanych stanowisk pracy. Biegli zaznaczyli, że wynik obecnego badania okulistycznego pozostaje w pełni zgodny z wynikiem badania przez konsultanta ZUS dr G. C. w dniu 18 stycznia 2012 r., a te badania okulistyczne świadczą o braku u wnioskodawczynie niezdolności do pracy na długo przed orzeczeniem ZUS z dnia 13 lutego 2012 r.

Powyższe stanowisko zostało przez opiniujących umotywowane, a przedstawiona przez biegłych argumentacja jest zgodna z zasadami logiki. Wszystko to sprawia, że ocena biegłych sądowych odnośnie stanu zdrowia wnioskodawczynie nie budzi wątpliwości, zaś apelująca nie zdołała podważyć jej trafności.

Mieć należy na względzie, że istnienie schorzeń powodujących konieczność pozostawania w stałym leczeniu nie stanowi samodzielnej przyczyny uznania częściowej lub całkowitej niezdolności do pracy, chociaż w pewnych okresach wymaga czasowych zwolnień lekarskich – por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 roku (II UK 316/11, LEX nr 121515.).

Sąd pierwszej instancji dokonując oceny dowodów z opinii biegłych lekarzy sądowych, nie naruszył kryteriów tej oceny, określonych w art. 233 § 1 k.p.c. Przeświadczenie odwołującego, że wbrew opiniom biegłych, jest niezdolny do pracy, nie stanowi w tym względzie wystarczającego argumentu.

Wbrew twierdzeniu apelującej, opinia biegłych lekarzy nie pozostaje w sprzeczności z opinią lekarza konsultanta z dnia 18 stycznia 2012 roku.

G. C. – specjalista okulistyki, po zbadaniu ubezpieczonej i analizie dokumentacji medycznej, stwierdziła, że wnioskodawczynie nie może wykonywać jedynie ciężkiej pracy fizycznej polegającej na podnoszeniu ciężarów długotrwałym pochylaniu się co wynika z charakteru przebytej choroby. Może jednak wnioskodawczynie wykonywać szereg lżejszych prac fizycznych zarówno w pozycji stojącej jak i siedzącej, prac manualnych wymagających nawet dobrego widzenia ponieważ ostrość wzroku jest dobra a stan po przebytych schorzeniu stabilny i od 2005 roku nie ulegający pogorszeniu (opinia konsultanta - akta emerytalne).

Sąd Okręgowy po przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłych, uznał sprawę za dostatecznie wyjaśnioną bez konieczności powoływania dodatkowych dowodów. Skoro Sąd uzyskał od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania to nie zachodziła potrzeba żądania ponowienia lub uzupełnienia tego dowodu (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 września 1999 r., II UKN96/99, OSNAPiUS 2000 nr.23 poz. 869 ; z dnia 6 marca 1997r. II UKN 23/97, OSNAPiUS1997nr 23, poz.476, ; z dnia 21 maja 1997r, II UKN 131/97, OSNAPiUS 1998 nr 3, poz.100).

Wskazać też należy, że specyfika dowodu z opinii biegłego polega m.in. na tym, że jeżeli taki dowód już został przez sąd dopuszczony, to stosownie do treści art. 286 k.p.c. opinii dodatkowego biegłego można żądać jedynie "w razie potrzeby". Potrzeba taka nie może być jedynie wynikiem niezadowolenia strony z niekorzystnego dla niej wydzwiku konkluzji opinii, lecz być następstwem umotywowanej krytyki dotychczasowej opinii. W przeciwnym bowiem razie sąd byłby zobligowany do uwzględniania kolejnych wniosków strony dopóty, dopóki nie złożona zostałaby opinia w

pełni ją zadowalająca, co jest niedopuszczalne (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2002 roku, II CKN 639/99 LEX nr 53135).

Z powyższych względów sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do prowadzenia dalszego postępowania dowodowego, co skutkowało oddaleniem wniosku dowodowego o dopuszczenie dowodu z opinii kolejnych biegłych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.